

Chuyện bên lề

Trịnh Hội Thứ Ba, 12 tháng 4 2011

Hình: Reuters

Tiến sĩ Cù Huy Hà Vũ đã bị tuyên phạt 7 năm tù giam, và quản chế 3 năm sau khi thọ án tù

- [Trịnh Hội blog](#)

Ở đây tôi muốn nhắc đến chuyện xử án tiến sĩ luật Cù Huy Hà Vũ ở Việt Nam trong tuần vừa qua. Nhưng không phải là chuyện ông bị quan tòa Nguyễn Hữu Chính phớt lờ luật pháp, xử cho có xử. Hay là chuyện lần đầu tiên mức độ vi phạm luật lệ của chính tòa án tệ hại đến độ cả 4 luật sư bào chữa đều phải...ngưng thôi không làm luật sư nữa. Vì có tiếp tục làm thêm thì cũng chẳng bào chữa được gì cho thân chủ. Không chừng còn bị cho là đã làm cho mọi người nghĩ rằng các trình tự đã xảy ra rất ư là bình thường. Mặc dù sau khi cãi xong, thân chủ vẫn bị cho vào tù, bất kể bằng chứng hay bằng cấp của mình như thế nào!

Vậy mới có chuyện để nói. Nhưng chuyện bên lề mà tôi muốn nói ở đây là những chuyện bên lề...trái. Như việc luật sư Lê Quốc Quân hay bác sĩ Phạm Hồng Sơn chỉ vì muốn đi tham dự phiên xử mà bị bắt, bị đánh đập. Hay chuyện tất cả các phóng viên báo chí tham dự đều không được sử dụng máy tính, máy ảnh, v.v... ngoại trừ phóng viên nhà nước của đài VTV.

Đấy là họ chỉ được cho vào phòng bên cạnh xem TV thôi đấy. Và phiên xử được thông báo là công khai.

Mặc dù tất cả các đoạn đường dẫn đến tòa án hôm diễn ra phiên xử “công khai” đều bị chặn kín mít!

Và muốn vào được phòng xử bạn phải có thiệp mời. Ngay cả khi bạn là thân nhân trong gia đình. Hoặc bạn bè thân thiết.

Thật tôi chẳng hiểu tính từ “công khai” ở đây nên được hiểu như thế nào?

Tôi biết là trong hoàn cảnh hiện tại hỏi ra câu này rõ là tôi có hơi ngớ ngẩn nhưng làm sao mà họ có thể thông cáo là “công khai”, trong khi đó tất cả những bằng chứng trên cho thấy là phiên xử đã hoàn toàn không công khai theo như lời thông báo? Nếu như họ thật không muốn xử công khai, chỉ muốn làm theo ý họ bất kể luật pháp thì ra thông cáo làm gì cho nhọc xác? Để sau này còn bị chúng chửi. Hoặc những thằng viết chuyện bên lề như tôi bất bình viết blog gửi bạn đọc cho đỡ...tức.

Đôi khi tôi thấy tôi rất dại. Nhưng hình như thỉnh thoảng tôi lại thấy có người còn dại hơn tôi.

Như lời của bà Nguyễn Phương Nga, phát ngôn viên của nhà nước Việt Nam, vừa tuyên bố là quyền tự do ngôn luận ở Việt Nam được “quy định rõ trong Hiến Pháp và pháp luật và được đảm bảo trên thực tế”.

Trời! Có thiệt không đây? Đây không những là một câu tuyên bố láo khoét, thêm một cái tát nữa vào mặt của một người vừa bị xử 7 năm tù chỉ vì ông dám thực hiện quyền tự do ngôn luận của mình, mà hơn thế nữa bất kỳ một người có học nào, bất kỳ một người nào có chút ít hiểu biết về xã hội Việt Nam cũng đều không thể nào mở miệng tự cho mình nói một câu như thế. Bất kể vì lý do gì: phải nói vậy mới được yên thân. Hay phải nói vậy mới có tiền nuôi cho con ăn học.

Tôi đã từng có lần gặp bà Phương Nga ở ngoài đời, nói thẳng ra là gặp ở trường Đại Học Oxford lúc bà tháp tùng ông Đại Sứ Anh ở Việt Nam thời đó, Mark Kent, đến trò chuyện cùng đám sinh viên, cựu sinh viên Việt Nam ở trường như tôi. Bà là người vẫn còn khá trẻ, có những cử chỉ nhẹ nhàng, từ tốn và dĩ nhiên tôi đoán là một người có học thức cao, nói tiếng Anh lưu loát.

Nhưng kể từ khi tôi nghe chính lời bà tuyên bố những câu quá trơ trẽn thì tất cả những tình cảm thiện chí của tôi dành cho bà lúc ban đầu bỗng nhiên biến mất. Vì tôi nghĩ, đồng ý là ai cũng phải tìm việc làm, phải tự lo cho mình, cho gia đình, cho con cái. Nhưng điều đó không có nghĩa là mình phải làm những việc, phải nói những lời trái với lương tâm của mình. Và trực tiếp làm tổn hại đến danh dự, cuộc sống của những người chung quanh mình. Nếu chỉ vì tiền, tôi tin rằng một người có khả năng và bằng cấp như bà hoàn toàn có thể tìm được một việc làm tốt hơn cho một công ty ngoại quốc ở Việt Nam.

Vì như lời của mục sư truyền giáo người Đức nổi tiếng, Dietrich Bonhoeffer, để lại trước khi ông bị Phát xít Đức hành quyết: “Silence in the face of evil is itself evil: God will not hold us guiltless. Not to speak is to speak. Not to act is to act”. Im lặng là tội ác khi tội ác đang xảy ra: chúng ta sẽ không được tha thứ. Không lên tiếng có nghĩa là bạn đã lên tiếng. Không hành động có nghĩa là bạn đã hành động’.

Không những ông thâm phán Nguyễn Hữu Chính hay bà Nguyễn Phương Nga đã có những lời tuyên bố chính thức không thành thật mà hơn thế nữa họ đã và đang đóng một vai trò quan trọng trong việc cùng nhau thực hiện những việc làm phạm pháp, bất nhân.

Cách đây khoảng mười năm trong một dịp tình cờ tôi đã được gặp và trò chuyện với Tướng Trần Độ ở Sài Gòn. Lúc ấy ông đã bị khai trừ ra khỏi Đảng Cộng Sản Việt Nam vì những lời tuyên bố thẳng thừng của ông. Tôi còn nhớ đêm hôm ấy trời mưa tầm tã bên ngoài và tôi ngồi nói chuyện đến khuya với ông về tất tần tật những gì mà tôi thích tìm hiểu. Về ông, về thời kháng chiến chống Pháp và về cả những gì ông cảm thấy mất mát sau cả một đời tranh đấu cho dân tộc.

Ông đã rất vui vẻ, kiên nhẫn trả lời. Nhưng lời nói mà tôi nhớ nhất mỗi khi nghĩ về ông đó là ông bảo: “Tôi đã bỏ ra trên 50 năm để đánh đuổi thực dân, dành lại độc lập, tự do cho dân tộc. Nhưng sau hơn 50 năm tôi mới nhận thức ra được rằng cái thể chế mà tôi giúp tạo dựng lên nó còn tệ hơn chế độ thực dân của 60 năm trước”.

Tôi nghĩ vào một ngày nào đó, chỉ cần khoảng 20 năm thôi, tôi sẽ có dịp gặp lại bà Phương Nga để hỏi câu này.